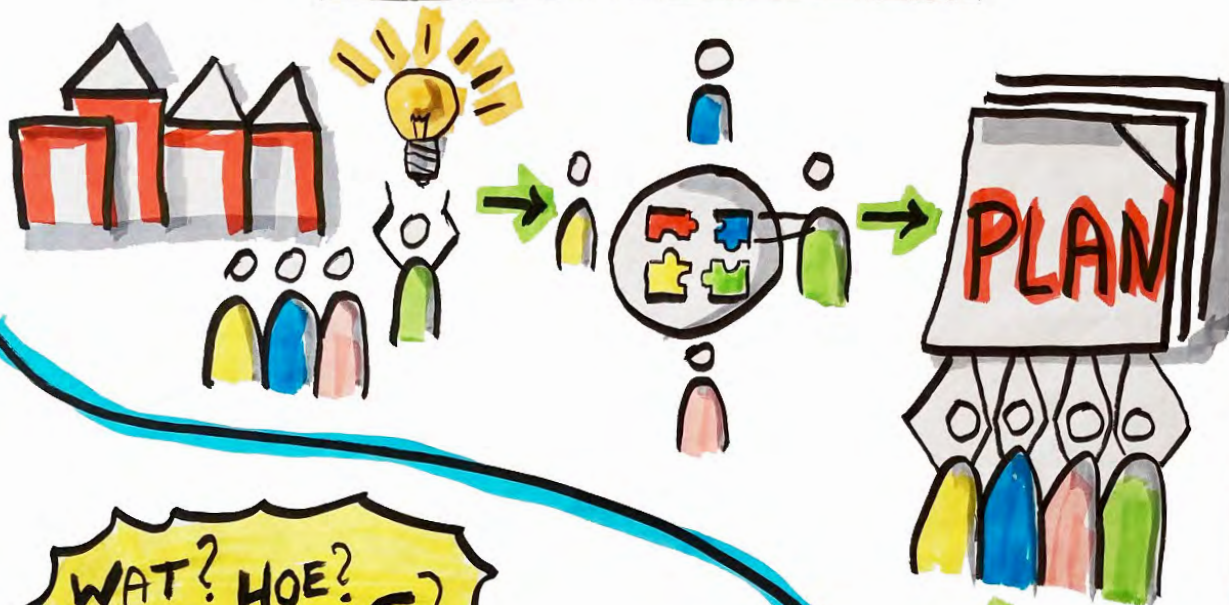

Kernendemocratie **Uitvoeringsplan 2022-2026**

BURGER-INITIATIEF

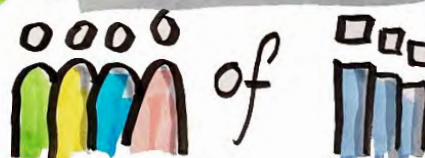
WAT? HOE? €?

INGANGTOETS

UITVOERING?

BESLUIT

I. Aanleiding

De gemeente Land van Cuijk gaat aan de slag met kernendemocratie! Samen met inwoners werken we aan de leefbaarheid in de drieëndertig verschillende kernen van de gemeente Land van Cuijk.

Wat is Kernendemocratie?

Kernendemocratie in de gemeente Land van Cuijk:

- gaat over de mate van invloed en zeggenschap van inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties;
- is zowel passief als actief. Dit wil zeggen: zowel de gemeente enerzijds als (groepen) inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties anderzijds kunnen initiatieven, ideeën, suggesties en plannen voorleggen, vragen stellen en input ophalen;
- is kern(gebied)georiënteerd, d.w.z. dat de gemeente voor participatie inwoners altijd per kern benadert
- vindt zowel offline via fysieke bijeenkomsten, als via diverse online tools plaats. Beide vormen vullen elkaar aan en stellen een brede groep inwoners in de gelegenheid om mee te denken en te doen.

Met andere woorden: het op kern, wijk- en buurniveau betrekken van inwoners bij de inrichting van hun eigen leefomgeving. Hiervoor zijn we als gemeente vanuit alle kernen eenvoudig benaderbaar en de lijnen tussen de kernen en het gemeentehuis zijn kort. Geen enkele kern is hetzelfde daarom is het leveren van maatwerk essentieel. We streven ernaar om zoveel mogelijk samen met inwoners keuzes te maken. De behoefte en vragen van inwoners staan hierbij centraal. Maatwerk wordt geleverd en er is veel ruimte voor initiatieven die inwoners zelf aandragen.

II. Het Raadsprogramma 'dRaad Land van Cuijk'

De gemeenteraad beschrijft in zijn op 23 juni 2022 vastgestelde raadsprogramma dat, ondanks de schaalvergroting, *“we evengoed en liefst beter gebruik maken van de kracht en kennis van de inwoners bij het maken van plannen en beleid.”*

Goed samenspel is essentieel voor wijze besluiten met een goede uitvoering, aldus de raad. *“De gemeenteraad voelt zich verantwoordelijk voor goed democratisch samenspel in de gemeente én de gemeenschap. Voor het samenspel in en met de kernen. En goed samenspel ‘intern’ in het gemeentehuis.”*

De raad wenst samen met inwoners aan de slag te gaan om hier verder invulling aan te geven.

In dit kader geeft de gemeenteraad aan het college de volgende opdrachten mee:

- a. Een voorstel te doen voor een passend budget voor de kernen en een ontwerp voor de manier waarop de gebiedsmakelaars en de kernen met dat budget zouden kunnen omgaan.
- b. Duidelijkheid te geven over de haalbaarheid en mogelijkheden (ook financieel) om de focuspunten uit de KernenCV's verder te brengen. De manier waarop we dat doen, moeten we echt met elkaar uitvinden. Dat doen we samen de dorps- en wijkraden, organisaties en inwoners.
- c. Voorstellen te doen naar de manier waarop de gemeente de samenwerking tussen dorps- en wijkraden kan ondersteunen. Vanzelfsprekend vragen we de kernen waar zij behoefte aan hebben.
- d. Duidelijk in elk raadsvoorstel te noteren hoe inwoners zijn betrokken, bijvoorbeeld in een participatieparagraaf.

III. Kern(gebieds) gericht werken

We vinden het belangrijk dat inwoners en gemeente met elkaar samenwerken als partners. Deze werkwijze vereist het creëren van draagvlak in de organisatie. Veel collega's beschikken niet altijd over de kennis en de ervaring over wat de meerwaarde hiervan is. Daarom zullen we intern allereerst gaan inzetten op storytelling en ervaring opdoen in de praktijk. De gebiedsmakelaars vervullen hierin een belangrijk rol. Intern gericht ligt de nadruk op hun rol van adviseur zowel als die van participatiecoach. Daarnaast behoort het enthousiasmeren en prikkelen van collega's om een participatieve werkwijze aan te nemen tot een van de hoofdtaken van de gebiedsmakelaar.

Naast het vertellen van het grote verhaal is het profileren van kerngericht en participatief werken ook belangrijk. Initiatieven en successen die voortkomen uit de KernenCV's moeten regelmatig gedeeld worden zowel intern als extern. Een goede communicatie, zowel intern als extern gericht, is hierbij onmisbaar.

Kerngericht werken middels de KernenCV's gaat verder dan de inzet van de gebiedsmakelaars. Het gaat ook over dat de organisatie op een andere manier gaat werken. Het gaat er om dat medewerkers open staan voor initiatieven van buiten. Dit kunnen initiatieven op allerlei niveau zijn. Van laagdrempelig en kleinschalig tot *right to challenge* waarbij een heel dorp betrokken is. Ook op bestuurlijk niveau wordt de aandacht gericht op de afzonderlijke kernen. Er is voor elke afzonderlijke kern een gebiedswethouder aangewezen die samen met de gebiedsmakelaar het gebiedsteam vormt.

IV. Focussen op participatie

Inwoners dragen ideeën aan en willen meer zelf beslissen. Door deze en toekomstige ontwikkelingen zal participatie met en door inwoners steeds belangrijker worden voor ons beleid. Zowel in de totstandkoming van het beleid als in de uitvoering. Gebiedsmakelaars worden betrokken door de beleidsmedewerkers en vice versa. Het is belangrijk dat de gebiedswethouder, de gebiedsmakelaar en de (strategisch) beleidsambtenaar samenwerken en nauw contact houden. In de praktijk zal de rolverdeling verder organisch vorm krijgen en ook afhankelijk zijn van de vormgeving van maatwerk per kern.

V. Uitvoering

Dit uitvoeringsplan is de doorvertaling van het Handboek Kernendemocratie naar de praktijk waarin de door de gemeenteraad geformuleerde opdrachten aan ons college in het kader van het samenspel zijn meegenomen. In de resultaten wordt antwoord gegeven op de vraag welke stappen de gemeentelijke organisatie gaat zetten om volgens de visie op kernendemocratie te werken.

Het **uitvoeringsplan** legt vast wat we gaan doen, met wie en wanneer en wat het resultaat is van de ondernomen actie(s).

In het **handboek** hebben we in het kader van de ontwikkeling van kernendemocratie op voorhand de volgende hoofdonderwerpen (sporen) opgenomen.

1. KernenCV's (dRaad punt b)

Om een goed beeld op te halen van de behoeften van inwoners heeft elke kern en wijk gewerkt aan een zogeheten KernenCV¹. Hiertoe zijn bouwteams, bestaande uit enthousiaste inwoners, ondernemers en verenigingsleden uit betreffende kernen en o.l.v. wijk- en dorpsraden geformeerd. Naast het in beeld brengen van de feiten (data), specifieke kenmerken van de kern/wijk, de sterke en zwakke kanten, heeft elk bouwteam zich toegelegd op het formuleren van focuspunten voor de toekomst. Uit deze KernenCV's blijkt dat de behoeften van inwoners tussen kernen verschilt. Het KernenCV dient als uitgangspunt om, vanuit de behoefte van de kern en op maat de focuspunten te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld door het ontwikkelen van een dorpsplan dan wel het vertalen van de focuspunten naar concrete actiepunten.

2. Digitale participatie

Bij participatie wordt vaak al snel gedacht aan (inwoners)bijeenkomsten. Hoewel deze bijeenkomsten in de buurt, wijk of kern van de inwoners een belangrijk instrument zijn voor inwonersparticipatie, hebben de fysieke bijeenkomsten als beperking dat niet iedereen wordt bereikt en de deelnemers niet altijd een representatieve afspiegeling zijn van de samenleving. Vormen van digitale participatie kunnen hiervoor een uitkomst bieden en maken daarom als zodanig onderdeel uit van één van de participatievormen die de gemeente nodig heeft.

De afgelopen jaren zijn de mogelijkheden om digitaal te participeren sterk toegenomen, waaronder interactieve participatieplatformen. Kernendemocratie biedt de kans om inwoners middels digitale participatie op een directe, laagdrempelige en interactieve wijze te betrekken bij gemeentelijke plannen, beleidsvoorbereiding en besluitvormingsprocessen om zodoende gezamenlijk tot betere resultaten voor een kern te komen. Middels een participatieplatform wordt een permanente invulling gegeven aan digitale participatieprocessen van de gemeentelijk Land van Cuijk. Daarnaast biedt een dergelijk digitaal platform de gelegenheid om eigen initiatieven van (inwoners)groepen te presenteren, te peilen op draagvlak en animo en in te zetten voor bijvoorbeeld crowdfunding. Ook is het mogelijk om verschillende vormen van actieve en passieve participatie (gecombineerd) in te zetten, zoals enquêtes, varianten voor te leggen aan inwoners, voorstellen van inwoners aan de gemeente en stemmen/petities door inwoners te organiseren.

¹Zie KernenCV's op ons.landvancuijk.nl

3. Taskforce Kernendemocratie (dRaad punt d)

De verschuiving naar overheidsparticipatie vraagt aansluiting bij de wensen en behoeften van inwoners, om te redeneren vanuit het perspectief van inwoners en om plannen en beleid in nauwe samenhang met inwoners tot stand te brengen. Het is van belang dat medewerkers naar buiten gaan, op locatie de situatie bekijken en spreken met betrokken partijen en inwoners over hun wensen, belangen en behoeften. Dit vraagt van medewerkers dat zij het communicatieve en empathische vermogen hebben om zich te verplaatsen in de situatie van deze stakeholders en (mee) te denken vanuit hun beleavingswereld. En het vraagt een helicopterview om over de grenzen van de eigen discipline of team heen te kijken en nadrukkelijk andere collega's en betrokkenen te betrekken bij de planvorming.

Om kernendemocratie mogelijk te maken en dus de gemeentelijke organisatie hierop te laten aansluiten wordt een interne Taskforce Kernendemocratie in het leven geroepen. Deze Taskforce heeft als eerste taak een versnelling aan te brengen in de introductie en implementatie van kernendemocratie in de organisatie zoals het introduceren van de labelsystematiek en het creëren van draagvlak en de bijbehorende mindset. Ook zal de taskforce de participatieverordening mede-ontwikkelen.

Sinds de start van de gemeente Land van Cuijk heeft de ontwikkeling van Kernendemocratie niet stilgestaan. Dit leidt er toe dat in dit uitvoeringsplan de volgende onderwerpen zijn toegevoegd:

4. Werk In Uitvoering (WIU)

In de voormalige gemeente Boxmeer is jarenlang het WIU (Werk In Uitvoering)-proces gehanteerd in relatie tot de wijk- en dorpsraden. De wijk- en dorpsraden konden jaarlijks hun knelpunten en wensen aangeven, waarop vanuit de gemeente een reactie kwam. Dit proces was gekoppeld aan de planning- & control (P&C) cyclus, zodat de financiële consequenties in de kadernota meegenomen konden worden. Deze werkwijze werd vanuit de wijk- en dorpsraden als positief ervaren. Bovendien zorgt het voor structuur en rust in de gemeentelijke organisatie.

WIU past uitstekend in de visie op kernendemocratie en is als methode geschikt om uitvoering te geven aan Kernendemocratie in Land van Cuijk.

5. Subsidiering Ontwikkeling Kernendemocratie (dRaad punt a)

In de vastgestelde gemeentebegroting zijn middelen beschikbaar gesteld voor het faciliteren en ondersteunen van wijk- en dorpsraden (inwonersgroepen) in het kader van het verder ontwikkelen van Kernendemocratie. Dit is niet te verwarren met subsidie aan wijk- en dorpsraden voor uitvoering van hun basisfunctie (zoals organisatiekosten).

Deze financiële middelen voor kernendemocratie bieden de gemeenschap de gelegenheid om aan de slag te gaan met het KernCV en vanuit de behoefte hier invulling aan te geven. Ook kan het worden ingezet voor het van de grond krijgen van kleinere initiatieven en het realiseren van activiteiten die bijdragen aan participatie door burgers en de (collectieve) zelfredzaamheid van de kern of wijk.

Behalve het Kernencv waaruit vele actiepunten zullen voortkomen, zullen er ook hiervan losstaande inwoners initiatieven van de grond komen. Het kan zijn dat het een initiatief betreft dat op geen enkele manier is te relateren aan het cv van de kern waarin het plaatsvindt. Ook hiervoor dient ruimte gecreëerd te worden.

6. Samenwerkingsafspraken gemeente en wijk- en dorpsraden (dRaad punt c)

De schaalvergroting naar de gemeente Land van Cuijk betekent een andere inrichting van de relatie tussen vertegenwoordigers namens de gemeenschap (lees: wijk- en dorpsraden) en ons college van burgemeester en wethouders. Ook in de gemeente Land van Cuijk zijn contactpersonen voor wijk- en dorpsraden (en verenigingen) operationeel. Zij zijn het eerste aanspreekpunt en een laagdrempelige ingang voor (dagdagelijkse zaken van) de wijk- en dorpsraden.

Wijk- en dorpsraden hebben een belangrijke rol in de samenwerking tussen de gemeente en haar inwoners. We maken met hen afspraken over de manier van samenwerken waarin duidelijk wordt wat we van elkaar mogen verwachten. Daarnaast gaan we in overleg met de wijk- en dorpsraden uitvinden hoe we als gemeente de samenwerking tussen dorps- en wijkraden het beste en naar behoefte kunnen ondersteunen.

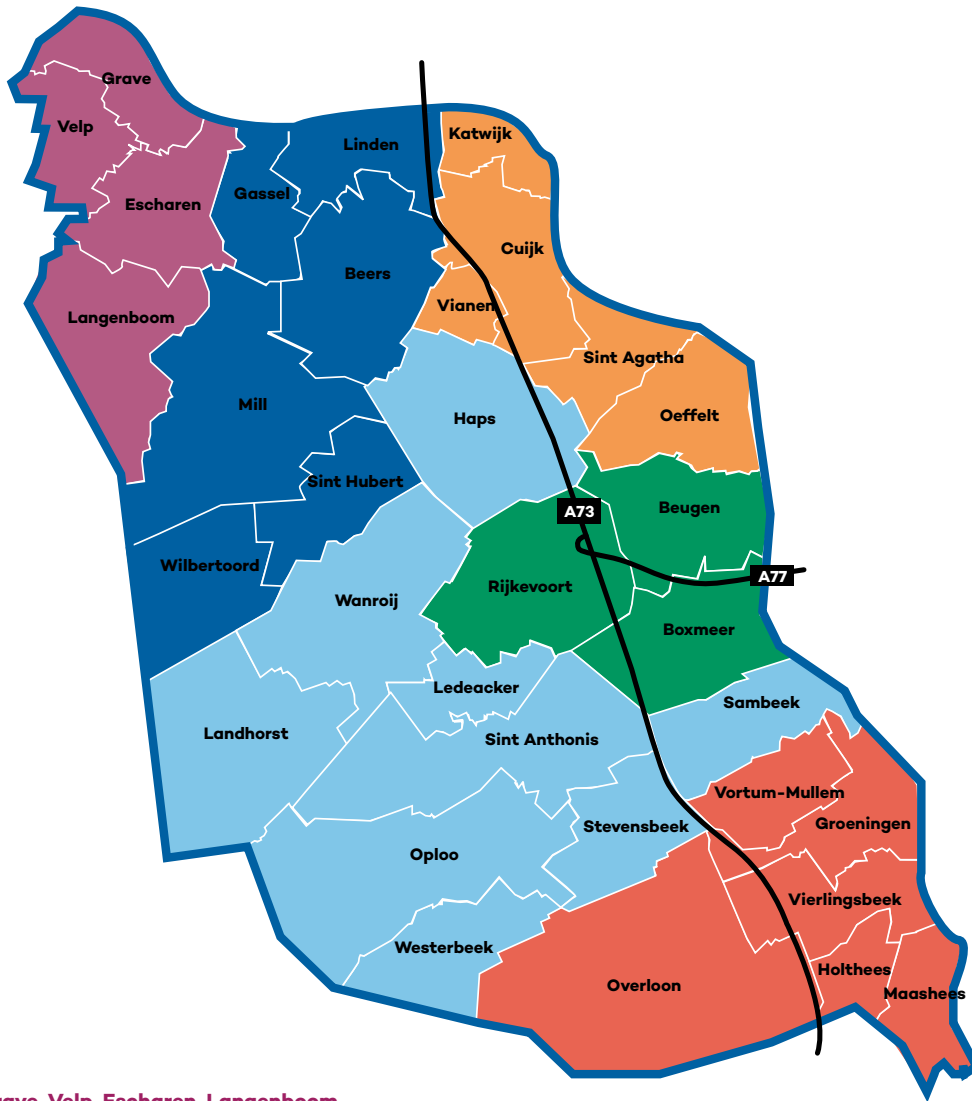
De 6 hiervoor benoemde onderwerpen zijn verder uitgewerkt in het bij dit uitvoeringsplan behorende overzicht. In de bijlage is elk onderwerp vertaald in concrete actiepunten. Hierbij is aangegeven wie eigenaar (karttrekker) van het actiepunt is. Het beoogde resultaat is opgenomen. Vooralnog zijn niet overal concrete einddata opgenomen, omdat er sprake is van een doorlopend proces. Uiteraard zal jaarlijks een concretiseringsslag en een eventuele bijstelling van het plan plaatsvinden.

De Gebiedsmakelaar als verbindingsofficier

Vanuit de rol van verbindingsofficier zullen er, afgezien van voornoemde hoofdonderwerpen, onaangekondigde ontwikkelingen zijn die een beroep doen op de gemeentelijke organisatie in het algemeen en de gebiedsmakelaars in het bijzonder. De capaciteit en tijdsinvestering die dit met zich meebrengt is niet op voorhand in te schatten. Wel zal er om deze reden vrije ruimte en aandacht moeten zijn voor het kunnen anticiperen op dergelijke situaties.

Gebiedsteams

Grave, Velp, Escharen, Langenboom

Gebiedsmakelaar: Marieke Kerstens-Gerrits

06-229 666 98 • marieke.kerstens-gerrits@landvancuijk.nl

// Gebiedswethouder: Joost Hendriks

Linden, Gassel, Beers, Mill, Sint Hubert, Wilbertoord

Gebiedsmakelaar: Jos Jongenelen

06-587 866 92 • jos.jongenelen@landvancuijk.nl

// Gebiedswethouder: David Sölez

Haps, Wanroij, Landhorst, Ledeacker, Sint Anthonis, Oploo, Stevensbeek, Sambeek, Westerbeek

Gebiedsmakelaar: Tiny Strik

06-336 510 24 • tiny.strik@landvancuijk.nl

// Gebiedswethouder: Mark Janssen-van Gaal
(Wanroij, Landhorst, Oploo, Westerbeek)

// Gebiedswethouder: Willy Hendriks (Sint Anthonis,
Ledeacker, Haps, Stevensbeek, Sambeek)

Katwijk, Cuijk, Vianen, Sint Agatha, Oeffelt

Gebiedsmakelaar: Teun van Gelder

06-420 932 11 • teun.vangelder@landvancuijk.nl

// Gebiedswethouder: Antoinette Maas

Beugen, Rijkevoort, Boxmeer

Gebiedsmakelaar: Andrea Rouland-van Boven

06-537 643 59 • andrea.rouland@landvancuijk.nl

// Gebiedswethouder: Maarten Jilisen

Vortum-Mullem, Groeningen, Vierlingsbeek, Overloon, Holthees, Maashees

Gebiedsmakelaar: José Jacobs

06-302 585 96 • jose.jacobs@landvancuijk.nl

// Gebiedswethouder: Bouke de Bruin

1. KernenCV's

Doelstelling
Het op kern, wijk en buurtniveau betrekken van inwoners bij de inrichting van hun eigen leefomgeving.
Activiteiten
- In nauw overleg met de afzonderlijke wijk- en dorpsraden (kernen) definiëren hoe men met het eigen KernenCV uit 2022 om wil gaan (bijv. vertalen in wijk- of dorpsplannen, naar actiepunten, of anderszins). - Duidelijkheid verschaffen over de haalbaarheid en mogelijkheden (ook financieel) om de focuspunten uit de KernenCV's verder brengen. - De wijk- en dorpsraden ondersteunen bij vragen over WIU (Werk In Uitvoering). - Tussentijds wordt de voortgang gemonitord en geëvalueerd wat de stand van zaken is met betrekking tot de KernenCV's. - Aandacht over doorontwikkeling KernenCV's in relatie tot kerngericht werken.
Wie (kartrekker)
Gebiedsmakelaars in samenwerking met de eigen kernen en direct op inhoud verantwoordelijk collega's.
Wanneer
Start Q4 2022
Resultaat
- Er is gedefinieerd hoe elke kern met het eigen KernenCV om wil gaan. - Het tot uitvoering brengen van de KernenCV's is opgepakt. Dat wil zeggen de behoefte van de kern is vertaald naar bijvoorbeeld een dorpsplan of een overzicht van actiepunten die voortkomen uit de focuspunten. Per kern is voor de komende jaren in beeld gebracht welke actiepunten worden opgepakt en in beeld gebracht welke financiële gevolgen dit heeft. Middels het WIU-proces zijn diverse actiepunten gerealiseerd. - De 2 grootste focuspunten: wonen en verkeer(sveiligheid) zijn als opgave in de organisatie ingebed en maken onderdeel uit van de jaarplanningen. - De resultaten van de uitgevoerde focus- en actiepunten uit de KernenCV's zijn digitaal voor eenieder toegankelijk. - Er ligt een procesvoorstel waarin antwoord is gegeven op de vraag hoe kerngericht werken wordt ingericht.

2. Digitale participatie

Doelstelling
Participatieprocessen rond plannen en beleid van gemeente Land van Cuijk worden digitaal ondersteund. Inwoners kunnen op een laagdrempelige manier optimaal gebruik maken van het digitale participatieplatform.
Activiteiten
• Realiseren van een gemeentelijk digitaal platform dat organisatie breed wordt ingezet. • Er wordt een nota digitale participatie opgesteld op basis van de wensen en behoefte ten aanzien van een digitaal platform. Hierbij is tevens een relatie gelegd met bestaande digitale platforms. Kosten en beheer worden inzichtelijk gemaakt. • Digitale participatie wordt intern en extern gepromoot.
Wie (kartrekker)
Gebiedsmakelaars in samenwerking met communicatieadviseurs en beleidsmedewerkers sociaal beleid, ruimte, informatiebeheer/webmasters en ICT.
Wanneer
Start Q4 2022
Resultaat
• Vastgestelde Nota digitale participatie (Q4 2022). • Er is een operationeel laagdrempelig digitaal participatieplatform dat zowel door de gemeente als door de inwoners wordt benut en gevoed (Q1 2023). • De gemeente zet het digitaal platform in bij de ontwikkeling van plannen en beleid (Q2 2023).

3. Taskforce Kernendemocratie

Doelstelling
Kernendemocratie mogelijk maken.
Activiteiten (opdracht Taskforce Kernendemocratie)
- Het aanbrengen van een versnelling in de introductie en implementatie van kernendemocratie in de organisatie zoals het introduceren van de ingangstoets en labelsystematiek (bijlage 4, opgenomen in de concept Handboek), het creëren van draagvlak en de bijbehorende mindset. - Het oppakken van de (grotere) focuspunten uit de KernenCV's en dit vertalen in de jaarplanningen van de diverse teams incl. de meerjarenbegroting. - Het mogelijk maken van (burger)initiatieven ten gunste van de leefbaarheid in de kernen - Werk In Uitvoering (WIU) als een van de instrumenten van kernendemocratie introduceren in de kernen en borgen in de organisatie. - Vormgeven en optimaliseren van digitale participatie, zowel intern als extern gericht. Dit platform wordt als krachtig middel ingezet om de burgerparticipatie en het participatief werken te bevorderen. - De mogelijke manieren van samenwerking met de gemeenteraad waar het gaat over het samenspel van gemeente en gemeenschap. - Directie, stuurgroep Kernendemocratie nauw betrekken bij/informerende over de voortgang en het in kaart brengen van eventuele (aanvullende) maatregelen die nodig zijn om de opdracht te realiseren. - Mede-ontwikkelen participatieverordening.
Nb: Door de Taskforce wordt een nadere verfijning van de opdracht uitgewerkt.
Wie (kartrekker)
Gebiedsmakelaars in samenwerking met Teammanager Communicatie, directielid, regisseur Openbare Ruimte. Strategisch adviseur Sociaal Domein, regisseur Vastgoed, beleidsadviseur Economische Zaken - Recreatie en Toerisme.
Wanneer
Start Q4 2022
Resultaat
- De Taskforce heeft een nadere verfijning van de opdracht uitgewerkt. - Kernendemocratie in de gemeente Land van Cuijk is mogelijk gemaakt waarbij conform de visie op Kernendemocratie wordt aangesloten op de wensen en behoefte vanuit de samenleving. - De Taskforce is (tussentijds) geëvalueerd.

4. Werk In Uitvoering (WIU)

Doelstelling
De wensen en behoefte van de inrichting van de openbare ruimte zoals bijvoorbeeld aangegeven in de KernenCV's, inbedden in de gemeente P&C cyclus.
Activiteiten
• Introductie en implementatie WIU zowel intern als extern. • De wijk- en dorpsraden ondersteunen bij vragen over WIU (Werk In Uitvoering).
Wie (kartrekker)
Team Civiel en Verkeer in samenwerking met contactfunctionarissen wijk- en dorpsraden en verenigingen, gebiedsmakelaars.
Wanneer
Start Q4 2022
Resultaat
WIU is geïmplementeerd en functioneert in de gemeente Land van Cuijk (Q4 2023)

5. Subsidiëring ontwikkeling Kernendemocratie

Doelstelling
Het in het kader van ontwikkeling kernendemocratie mogelijk maken van (burger)initiatieven ten gunste van de leefbaarheid in de kernen.
Activiteiten
- Het opstellen van een subsidieregeling 2023 → voor de wijk- en dorpsraden ten behoeve van de ontwikkeling van kernendemocratie - Het opstellen van een voorstel aan de gemeenteraad inzake een passend budget voor de kernen en een ontwerp van de manier waarop de gebiedsmakelaars en de kernen met dit budget om kunnen gaan. Een en ander wordt afgestemd met de harmonisatie van het reguliere subsidiebeleid voor de jaarlijkse en structurele subsidiëring van de organisatiekosten voor de Wijk- en dorpsraden (door het team Sociaal Beleid)
Wie (kartrekker)
Gebiedsmakelaars, in samenwerking met Team Beleid Sociaal Domein, werkgroep Kernendemocratie gemeenteraad.
Wanneer
Start Q2 2022
Resultaat
- Uitgevoerd collegebesluit subsidiëring ontwikkeling Kernendemocratie 2022 (Q3 2022) - Vastgestelde subsidieregeling ontwikkeling Kernendemocratie 2023 → is opgesteld waaraan vanaf 2023 uitvoering wordt gegeven (Q2 2023) - Raadsvoorstel waarmee is voldaan aan de opdracht van de gemeenteraad zoals is verwoord in het raadsprogramma.

6. Samenwerkingsafspraken

Doelstelling
Het middels gemaakte samenwerkingsafspraken managen van verwachtingen.
Activiteiten
In vervolg op de medio 2021 gehouden atelierssessies samenwerkingsafspraken formuleren waarmee de ondersteuning door en samenwerking tussen gemeente en wijk- en dorpsraden worden ingericht en bekrachtigd.
Wie (kartrekker)
Gebiedsmakelaars in samenwerking met de wijk- en dorpsraden en diens contactfunctionarissen.
Wanneer
Start Q2 2022
Resultaat
Met de wijk en dorpsraden gemeente Land van Cuijk gemaakte samenwerkingsafspraken (Q3 2023).

LAND
VAN
CUJK